

Dato: 13.10.2020

Arkivsaksnr: 2020/10925-RAL

Styre:	Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet
Styresak:	51/20
Møtedato:	27.10.2020

Studentopptak og måloppnåelse ved HF

Bakgrunn

I denne saken ser vi på tendenser i studentopptaket ved HF i lys av studiepoengproduksjon og måltall. Vi ser på tidsserien 2012-2020 for å se på utvikling over tid, med særlig blick for endringer fra 2012-2020 og opptaket i 2020.

Hensikten er å gi bakgrunnskunnskap for eventuelle strategiske valg for dimensjonering og gjennomføring av opptak til grunnstudier og masterstudier ved HF.

Strategiske valg i opptakssammenheng kan for eksempel være justering av opptaksrammer for å sikre at man fyller alle studieplasser, omdisponering av studieplasser mellom ulike studietyper, grad av overbooking på program med stor søknad for å kompensere for program med lavere søknad, grad av overbooking for å kompensere for frafall utover i studiet.

Fakultetsstyret fastsetter fakultetets forslag til dimensjonering av studieplasser for kommende studieår (se fakultetsstyresak «Dimensjonering av opptaksrammer for studieåret 2021-2022»).

Tendenser i opptakene 2012-2020

Figur 2 viser opptaket til hovedkategoriene årsstudier, bachelorprogram, lektorprogram, toårige masterprogram og erfaringsbaserte masterprogram i perioden 2012-2020. Opptak som ikke er tatt med i denne figuren er opptak av internasjonale studenter, overgangsoptak, enkeltemneopptak og opptak til etter- og videreutdanning. Også disse opptakene bidrar til den samlede studiepoengproduksjonen ved fakultetet.

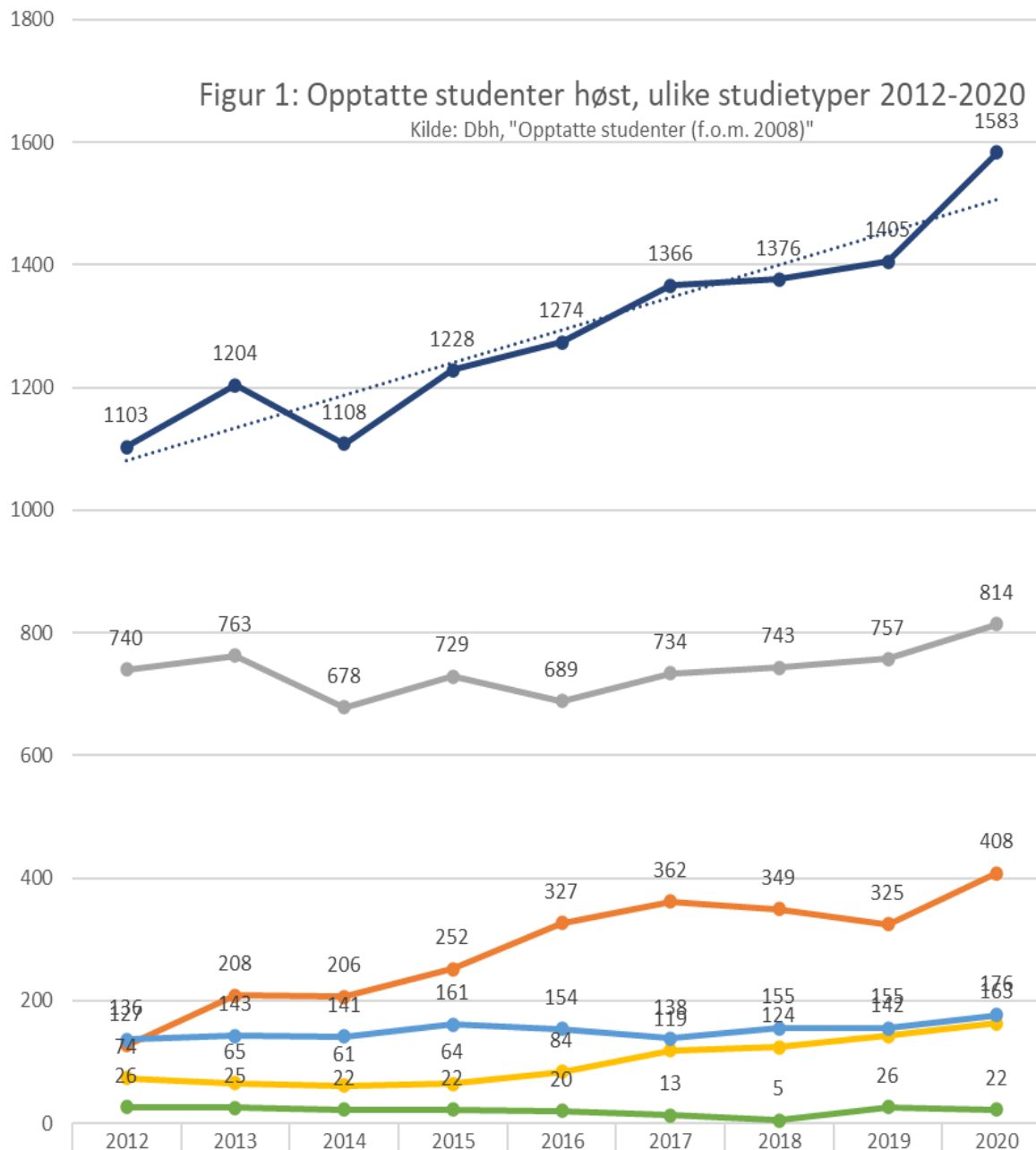
Vi ser en mer eller mindre jevn økning i opptakene, med unntak av 2014. Sammenligner man 2020 med 2012 er det en økning på 44 %. Den største endringen fra ett år til et annet, både i antall og prosent, ser vi fra 2019-2020 med en økning på 13 %.

Det er grunn til å anta at noe av økningen fra 2019 til 2020 skyldes korona-effekten. Det er blant annet en betydelig økning i antall søkere til årsstudier, og til studieprogram som er særlig relevante for kultursektoren. Det er også økt andel ja-svar til bachelorprogram og årsstudier, hhv. to og tre prosent.

Tabell 1: Opptak til ulike studietyper, 2012, 2019 og 2020

Studietyper	2012	2019	2020	% endring 2012-2020	% endring 2019-2020
ÅR	127	325	408	221	26
BA	740	757	814	10	8
Lektor	74	142	163	120	15
MA	136	155	176	29	14
Erfaringsbasert MA	26	26	22	-15	-15
Totalt	1103	1405	1583	44	13

Kilde Tabell 1 og Figur 1: Database for statistikk om høyere utdanning, Rapporten «Opptatte studenter (f.o.m. 2008)». NB: tallene inkluderer studenter tatt opp i overgangsoptaket. Tallet på 814 tatt opp til BA i 2020 inkluderer 18 studenter studenter tatt opp i overgangsoptak. Til lektor og årsstudier er avviket minimalt. Om vi forutsetter at overgangsoptaket er noenlunde konstant over tid, vil dette ikke påvirke prosentandelen økning i særlig grad. Nøyaktig tall for opptak til BA (møtt 1. sem.) 2020 er 796.

ÅR	127	208	206	252	327	362	349	325	408
BA	740	763	678	729	689	734	743	757	814
Lektor	74	65	61	64	84	119	124	142	163
MA	136	143	141	161	154	138	155	155	176
Erfaringsbasert MA	26	25	22	22	20	13	5	26	22
Alle	1103	1204	1108	1228	1274	1366	1376	1405	1583

Studieplasser

Studieplassrammene på årsstudier og bachelorprogram er relativt konstante i samme perioden, mens antall studieplasser på lektorprogrammene er mer enn doblet fra 60 til 125. En hovedandel av økningen i opptakstillene representerer likevel i praksis en mer effektiv utnyttelse av studieplassene fakultetet allerede hadde. 29 av studieplassene som er kommet til på lektorutdanningen er et godt eksempel på en bedre utnyttelse av studieplassene, da disse 29 lektorplassene (29 x 5 årsheter) er omdisponerte masterstudieplasser (73 toårige plasser) som fakultetet ikke klarte å fylle.

Tabell 2: Studieplasser i samordna opptak 2013-2020, hovedkategorier

Studietype	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ÅR	206	248	218	228	218	218	218	218
BA	711	669	687	677	687	697	697	697
LEKTOR	60	60	60	71	71	100	105	125
SUM Samordna opptak	977	977	965	976	976	1015	1020	1040

Registrerte studenter

Ser vi på antall registrerte studenter for de samme studiekategoriene, ser vi et lignende bilde. Som registrerte studenter telles alle studenter med aktiv studierett som er semesterregistrert på talletidspunktet. Ti studieplasser i et treårig studium utgjør 30 registrerte studenter dersom ingen slutter.

Bachelor

697 studieplasser på bachelor tilsvarer 2091 årsheter eller 2091 studenter som har full studieprogresjon (697 x 3).

I figur 4 ser vi at det reelle tallet per 2020 er 1679, som tilsier at studentmassen på bachelor tilsvarer ca. 80 % av studieplassene. Vi har et generelt frafall frem mot avsluttet grad på rundt 60 %. At det samlede studenttallet ikke er lavere, skyldes antagelig en kombinasjon av at frafallet øker utover i studiet og at en del studenter bruker lengre tid enn tre år. Opptaket til bachelorprogram har vært noe lavt, og antall møtt i andre semester har vært lavere enn antall studieplasser.

Årsstudier

På årsstudiene er studenttallet 428 mens studieplassene er 218. Fakultetet har høsten 2020 nesten dobbelt så mange årsstudenter som vi har studieplasser. Det høye tallet skyldes en vesentlig overbooking på årsstudiene med mange søkere i 2020 (særlig på filosofi og på kjønn, seksualitet og mangfold). Et høyt opptak på årsstudier vil ikke akkumulere en økt studentmasse over tid, da studieplassene er ettårige.

Lektorutdanning

På lektor er bildet litt mer komplisert, fordi vi har fått økt antall studieplasser trinnvis i hhv. 2017, 2018 og 2020 og det foreløpig ikke er tatt opp fem kull på disse plassene. Med full utbygging av alle 125 studieplasser på lektor vil vi ha 625 årsheter på lektprogrammet¹. Vi ser at vi allerede er oppe i 528, der 163 av disse er tatt opp i 2020. Det mangler også ett kull (29 studenter) før omdisponeringen av masterplasser er fullført. Det likevel høye antallet studenter på lektorutdanningen skyldes antagelig en vesentlig overbooking både i 2019 og 2020, og også i tidligere opptaksår.

Masterstudier

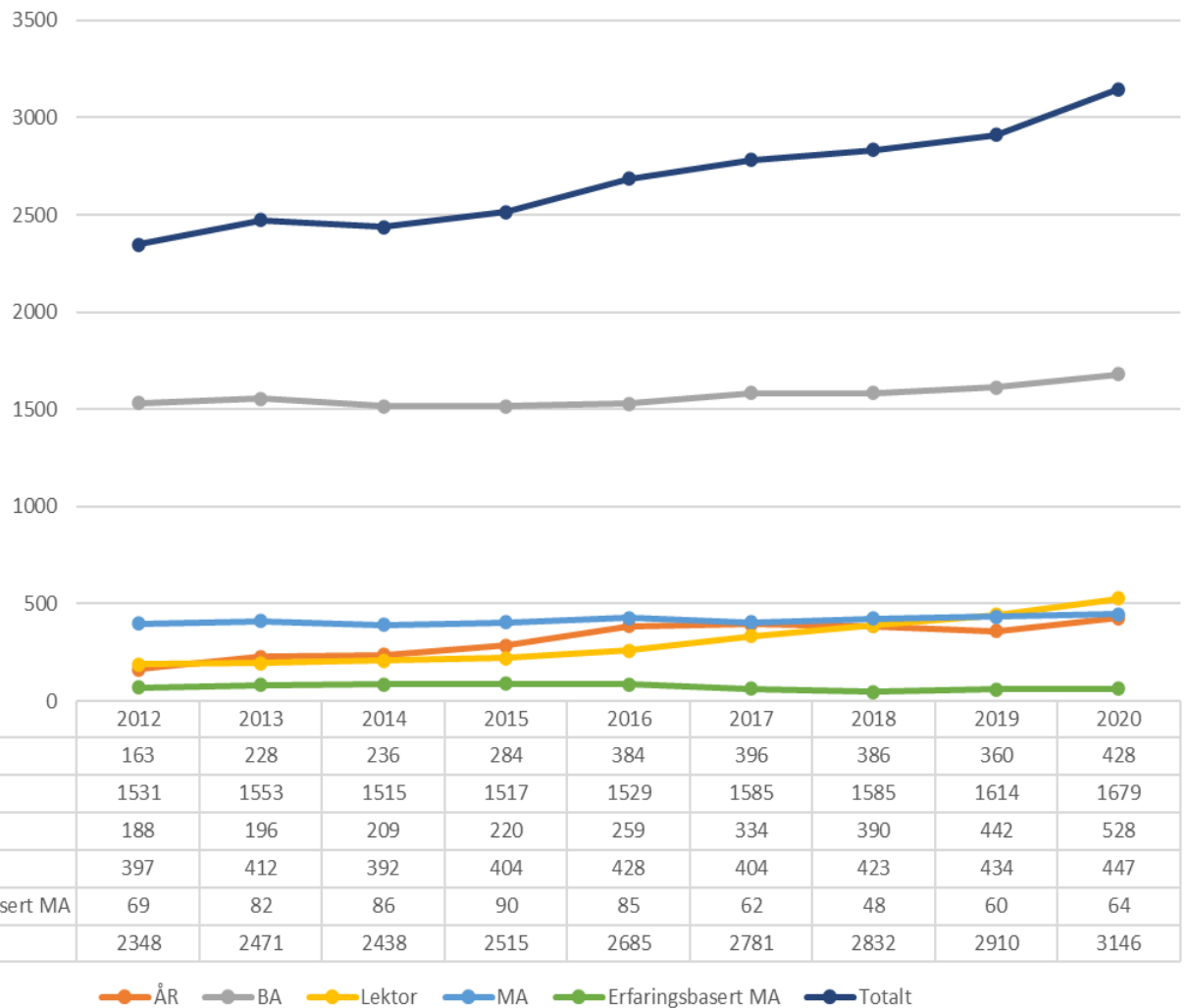
185 toårige studieplasser tilsvarer 370 årsheter eller aktive studenter. Antallet registrerte studenter er 447. Også her må vi anta at dette skyldes at en del studenter bruker lenger tid enn normalt, da opptaket de senere årene har vært lavere enn antall studieplasser.

Oppsummert ser vi at vi ligger lavere enn måltallene på bachelor, mens vi ligger over på årsstudier, lektorutdanning og masterprogram.

¹ Full utbygging av de siste 20 plassene vi fikk i 2020 skjer først i 2024.

Figur 2: Registrerte studenter, ulike studietyper 2012-2020

Kilde: Dbh, rapporten "Registrerte studenter".

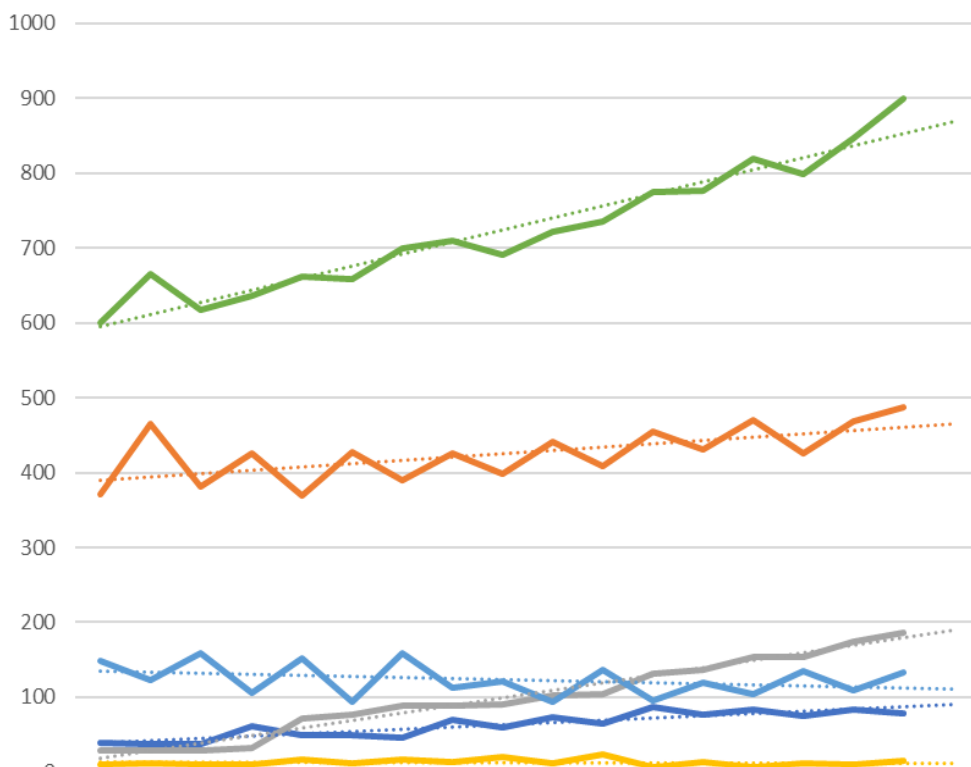

Studiepoengproduksjonen for studenter på ÅR, BA, MA, Lektor

Figur 3: Studiepoengprod. basert på studieprogrammet der studenten har studierett 2012-2020

Kilde: Dbh, Studiepoengproduksjon fordelt på programmet der studenten var aktiv.

	Vår 2012	Høst 2012	Vår 2013	Høst 2013	Vår 2014	Høst 2014	Vår 2015	Høst 2015	Vår 2016	Høst 2016	Vår 2017	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019	Høst 2019	Vår 2020	Høst 2020
ÅR	40	37	38	61	50	50	46	70	60	73	65	87	77	83	75	84	78	
BA	371	465	382	426	369	428	390	426	399	441	408	454	430	471	425	469	487	
Lektor	29	29	29	33	72	76	89	88	91	102	104	132	137	154	153	174	187	
Erfaringsbasert MA	11	12	10	11	17	12	17	13	20	12	24	7	13	7	11	10	15	
MA	149	123	159	106	153	93	158	113	122	95	136	95	119	105	135	109	133	
Totalt	600	665	617	636	661	659	700	710	690	721	736	775	777	819	799	846	900	

ÅR BA Lektor Erfaringsbasert MA MA Totalt

Figur 3 viser studiepoengproduksjonen i de samme hovedkategoriene og vi gjenkjenner til en stor grad tendensene fra figur 2 og figur 3 (opptak og registrerte studenter). Økningen i opptaket og studenttallet høsten 2020 vil først bli reflektert i studiepoengproduksjonen for høsten 2020, og vil forhåpentligvis gi en positiv effekt i studiepoengproduksjonen også våren 2021 og fremover (bachelor og lektor).

Selv om kurvene viser de samme tendensene med økning som opptak og registrerte studenter, er antall avlagte årsheter i hver kategori imidlertid vesentlig lavere enn antall studenter:

1614 bachelorstudenter avlegger ikke mer enn 894 årsheter i 2019.

360 årsstudenter avlegger 159 årsheter.

434 masterstudenter avlegger 244 årsheter.

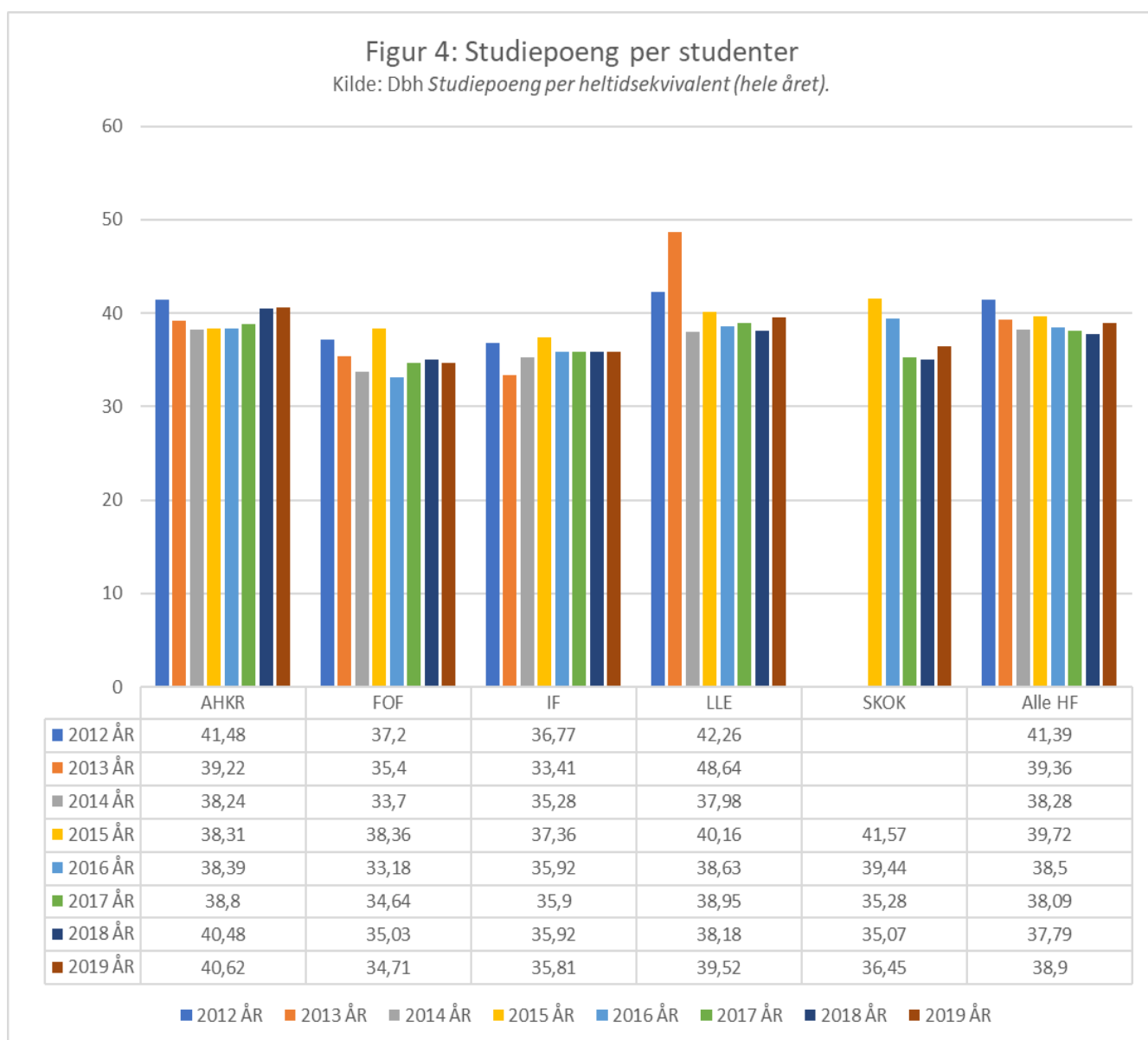
60 studenter på erfaringsbasert master avlegger 21 årsheter².

442 lektorstudenter avlegger 327 årsheter.

Det er altså stor avstand mellom studenttallet og avlagte årsheter på de fleste studietypene, særlig årsstudier, men også på bachelor og masterstudier. På grunn av et økt opptak i perioden 2012-2020 har fakultetet likvel økt studiepoengproduksjonen på grunnstudier og master med 30 %, fra 1265 årsheter i 2012 til 1645 årsheter i 2019. Sammenligner vi våren 2020 (900 årsheter) med våren 2012 (600 årsheter) er det 50 % høyere studiepoengproduksjon våren 2020. Ser vi på studiepoeng per student (figur 3), ser vi at studiepoeng per student var høyere i 2012 enn i påfølgende år. Med de høye opptakstallene vi har høsten 2020 bør vi se en økning i studiepoengproduksjonen også høsten 2020.

Avstanden mellom studenttallet og avlagte årsheter skyldes at snittet av avlagte studiepoeng i de ulike kategoriene er lavere enn ønskelig. Figur 4: Studiepoeng per studenter viser hvor mange studiepoeng den enkelte student avlegger per år (heltidsekvivalenter), fordelt på enheter, i tillegg til snittallet for fakultetet. Appendix: Studiepoeng per heltidsekvivalenter (hele året) viser programvise tall studiepoeng per student per år på bachelor, lektor, master og årsstudier.

² Disse studentene er deltidsstudenter og 60 deltidsstudenter tilsvarer 30 helårekvivalenter.

Måltall for studiepoengproduksjonen

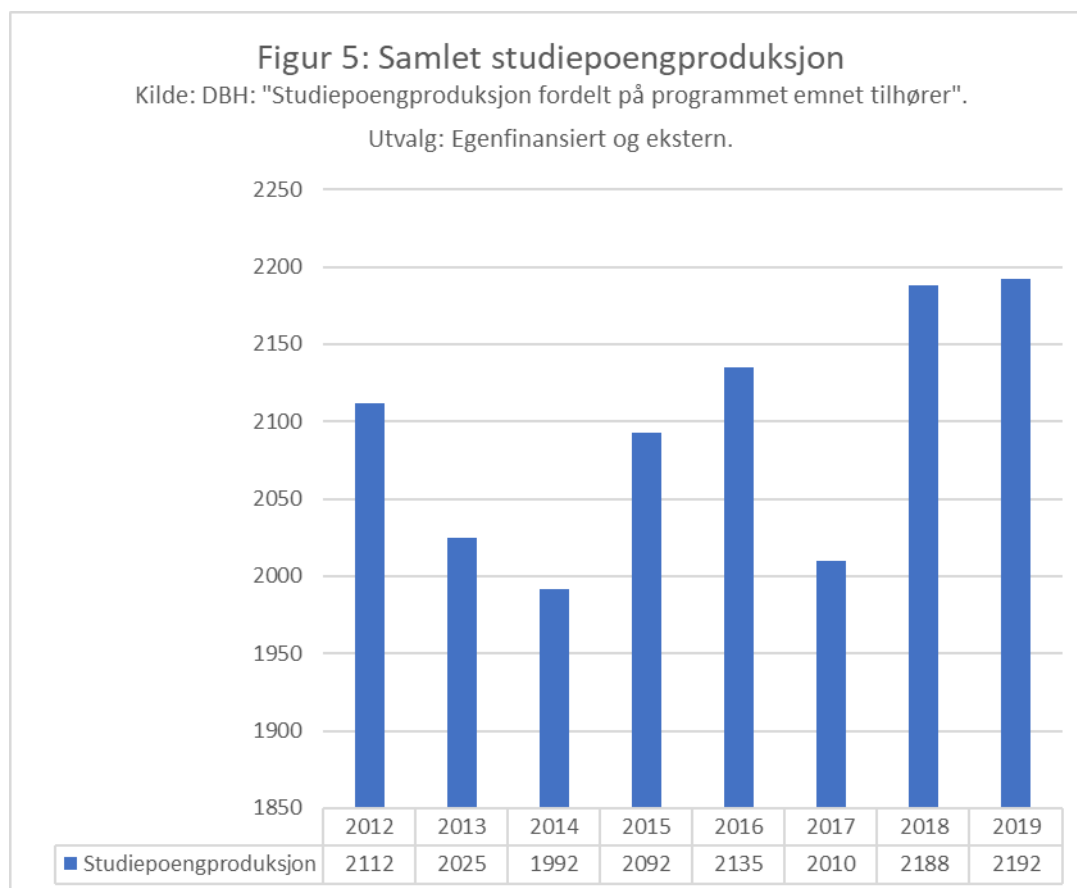
Vi har hittil sett på tall for studenter som er tatt opp til våre årsstudier, bachelor-, master- og lektorprogram. Budsjettmåltallet for studiepoengproduksjonen ved HF for 2019 var 2380 årsheter, mens den totale studiepoengproduksjonen var 2192 årsheter.

Måltallet for studiepoengproduksjon (budsjettmåltallet) omfatter totalen av studiepoeng produsert på HFs emner (budsjettmåltallet) og dermed summen av studiepoeng avlagt av egne gradsstudenter, studenter med andre studieretter (andre fakultet), internasjonale studenter, etter- og videreutdanningsstudenter, enkeltemnestudenter og på HFs didaktikktilbud i praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), m.fl. Figur 5 viser den samlede studiepoengproduksjonen ved HF.

Differansen mellom måltall og studiepoengproduksjon i 2019 var 188 årsheter.

I 2020 er budsjettmåltallet varslet å være 2403 årsheter, men da vi våren 2020 fikk 20 nye studieplasser på lektor med halvtårseffekt fra 2020, er det forventet at måltallet for 2020 vil bli justert til 2413 årsheter.

Våren 2020 er samlet studiepoengproduksjon ved HF på 1216 årsheter. Dersom fakultetet skal nå måltallet i 2020 må høstens studiepoengproduksjon tilsvare 1197 årsheter.

Opptak vs. frafall

I opptaket ved UiB brukes møttall i andre semester som mål på om studieplassene er fylt. I tabell 3-5 ser vi frafallet gjennom studieløpet i årsstudier, bachelorprogram og lektorprogram.

Bachelor

Tabell 4 viser samlet frafall i bachelorprogrammene ved HF, eksemplifisert ved kull 2017. Vi ser at frafallet mellom første og andre semester er 15 %. Med et opptak på 814 nye studenter høsten 2020, vil vi ha 692 aktive studenter i andre semester/vår 2021, dersom vi forutsetter et tilsvarende frafall som for 2017-kullet. Vi ser altså at vi allerede våren 2021 er kommet under studieplasstallet for bachelornivå. Ved overgangen til tredje semester skjer et frafall på oppunder 40 % i bachelorprogrammene.

Årsstudier

Tabell 3 viser frafallet i årsstudier ved HF, eksemplifisert ved kull 2018 og 2019. Frafallet er 23-27 % fra oppstart til andre semester. Med et opptak på 408 årsstudenter høsten 2020 kan vi forvente rundt 300 årsstudenter våren 2021.

Lektor

Tabell 5 viser frafallet i lektorprogrammene ved HF, eksemplifisert ved 2015-kullet. Frafallet er ca. 8 % fra oppstart til andre semester. Med et opptak på 163 studenter høsten 2020 kan vi forvente 150 aktive lektorstudenter våren 2021. Ved overgangen til tredje semester ser vi et frafall på 17 %. Tilsvarende frafall fra 2020-kullet ville gi 135 studenter på 2020-kullet i tredje semester. Vi er da fremdeles over studieplasstallet på 125.

En strategisk vurdering i opptaksarbeidet er hvor høy overbooking fakultetet bør legge seg på for å sikre en best mulig utnyttelse av studieplassene og sikre resultatdelen av studieplassfinansieringen. Dette må veies opp mot kapasiteten i fagmiljøene og muligheten for å sikre et godt studietilbud og høy studiekvalitet.

Tabell 3: Gjennomføring og frafall årsstudier HF

Kilde: Tableau, 2018- og 2019-kullene.

ÅRSSTUDENTER GJEN										
Semester	Antall_startende		Aktive		Frafall		Andel_aktive		Andel_frafall	
	2018-kull	2019-kull	2018-kull	2019-kull	2018-kull	2019-kull	2018-kull	2019-kull	2018-kull	2019-kull
1. sem. høst	421	372	383	347	38	25	91 %	93 %	9 %	7 %
2. sem. vår	421	372	306	285	115	87	73 %	77 %	27 %	23 %

Tabell 4: Gjennomføring og frafall bachelorprogram ved HF, kull oppstart 2017:

Kilde: Tableau, utvalg 2017-kullet, alle BA-program HF.

D Flere startår: Tallene

SEMNR_KALENDER_HPR	År termin start						
	Antall_startende 2017 HØST	Aktive 2017 HØST	Kvalifikasjoner_hi.. 2017 HØST	Frafall 2017 HØST	Andel_aktive along Table (Down) 2017 HØST	Andel_kvalifikasj.. 2017 HØST	Andel_frafall 2017 HØST
1	697	683	2	14	97,99%	0,29%	2,01%
2	697	585	11	110	83,93%	1,58%	15,78%
3	697	414	15	270	59,40%	2,15%	38,74%
4	697	372	39	310	53,37%	5,60%	44,48%
5	697	288	47	369	41,32%	6,74%	52,94%
6	697	260	170	383	37,30%	24,39%	54,95%
7	697	96	176	425	13,77%	25,25%	60,98%

Tabell 5: Lektor, gjennomføring og frafall, kull 2015

Kilde: Tableau, utvalg 2015-kullet, alle lektorprogram HF

D Flere startår: Tallene

SEMNR_KALENDER_HPR	År termin start						
	Antall_startende 2015 HØST	Aktive 2015 HØST	Kvalifikasjoner_hi.. 2015 HØST	Frafall 2015 HØST	Andel_aktive along Table (Down) 2015 HØST	Andel_kvalifikasj.. 2015 HØST	Andel_frafall 2015 HØST
1	64	63	0	1	98,44%	0,00%	1,56%
2	64	59	0	5	92,19%	0,00%	7,81%
3	64	53	0	11	82,81%	0,00%	17,19%
4	64	48	0	16	75,00%	0,00%	25,00%
5	64	44	0	20	68,75%	0,00%	31,25%
6	64	42	0	22	65,63%	0,00%	34,38%
7	64	41	0	23	64,06%	0,00%	35,94%
8	64	40	0	24	62,50%	0,00%	37,50%
9	64	38	0	26	59,38%	0,00%	40,63%
10	64	39	13	25	60,94%	20,31%	39,06%
11	64	23	16	28	35,94%	25,00%	43,75%

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar saken til orientering.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Appendix: Studiepoeng per heltidsekvivalent (hele året)

Studieprogramnavn	2015	2016	2017	2018	2019
Bachelorprogram i arabisk	29,17	27,97	27,78	27,73	27,53
Bachelorprogram i arkeologi	39,94	37,5	38,23	45,62	44,9
Bachelorprogram i digital kultur	35,08	40,56	44,13	43,32	43,05
Bachelorprogram i engelsk	34,97	33,15	32,03	34,98	30,84
Bachelorprogram i filosofi	34,54	31,39	32,52	36,42	35,93
Bachelorprogram i fransk	47,37	33,04	30	30	42
Bachelorprogram i historie	39,61	41,54	41,84	40,56	38,8
Bachelorprogram i italiensk	28,3	25,22	17,66	23,72	35,81
Bachelorprogram i japansk	30,79	35,83	32,95	31,51	32,99
Bachelorprogram i kinesisk	28,31	29,66	41,32	35,45	33,71
Bachelorprogram i kjønnsstudier	41,57	42,17	41,76	38,75	40,94
Bachelorprogram i klassisk filologi			32,86	55,83	47,5
Bachelorprogram i kulturvitenskap	34,69	44	40,6	44,26	44,84
Bachelorprogram i kunsthistorie	36,82	36,58	36,9	41,6	44,41
Bachelorprogram i litteraturvitenskap	41,22	36,84	37,3	43,33	44,23
Bachelorprogram i nordisk språk og litteratur	42,91	45,22	54,72	53,68	49,73
Bachelorprogram i norsk som andrespråk		42,8	35,48	28,3	28,68
Bachelorprogram i religionsvitenskap	39,11	36,07	39,16	44,31	40,15
Bachelorprogram i retorikk	37,79	43,28	38,77	36	32,96
Bachelorprogram i russisk	33,53	42,51	37,05	34,76	37,65
Bachelorprogram i spansk språk	35,73	38,67	44,12	46,43	32,62

og latinamerikastudium					
Bachelorprogram i språkvitenskap	47,09	40,62	37,06	35,88	43,98
Bachelorprogram i teatervitenskap	42	40,17	36,84	41,11	43,24
Bachelorprogram i tysk	30	30,69	37,14	35,48	38,33
Lektorutdanning med master i fremmedspråk (engelsk, fransk, spansk eller tysk)	53,72	48,2	49,41	48,84	
Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap				49,26	50,78
Lektorutdanning med master i nordisk	48,19	50,05	48,22	49,72	49,22
Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i engelsk	46,96	46,36	41	34,29	47,37
Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i norsk	38,08	46,6	64	54,29	51,43
Masterprogram i allmenn litteraturvitenskap	48,59	29,22	44,59	31,01	30,67
Masterprogram i arkeologi	42,48	45,67	34,76	31,72	32,58
Masterprogram i digital kultur	56,09	35	39,6	35	40
Masterprogram i engelsk	46,49	37,84	33,33	37,9	38,72
Masterprogram i filosofi	28,57	31,34	38,52	34,75	34,35
Masterprogram i fransk	15	42,78	20	26,11	33,16
Masterprogram i gresk	28,33	42			
Masterprogram i historie	42,57	40,91	38,86	46,05	45,53
Masterprogram i italiensk	60	36	26,25	24	48,75
Masterprogram i	36,36	30	33,95	20,44	27,35

kulturvitenenskap					
Masterprogram i kunsthistorie	42,97	29,25	38,94	38,48	36,52
Masterprogram i latin	30	75	60		55
Masterprogram i lingvistikk	66,82		44,5	32,61	31,43
Masterprogram i nordisk språk og litteratur	53,21	32,81	37,35	36,23	39,57
Masterprogram i norrøn filologi	32,5	71,25	75		34,29
Masterprogram i religionsvitenskap	62,26	41,94	46,15	53,57	36,67
Masterprogram i russisk	55,71	28	36,67	32,5	30
Masterprogram i spansk og latinamerikastudier	46,82	23,59	44		48,63
Masterprogram i teatervitenskap	37,5	32,73	46,36	35	35,36
Masterprogram i tysk	44,12	32,38	26,67	34,62	32,14
Årsstudium i engelsk	26,15	22,65	21,69	18,87	21,32
Årsstudium i filosofi	19,47	24,12	30,48	27,89	31,52
Årsstudium i fransk	20	17,5	16,52	14,35	13,08
Årsstudium i historie	27,34	24,72	26,76	28,15	31,1
Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold			27,27	31,58	32,73
Årsstudium i kunsthistorie	42,19	37,47	36,59	37,62	33,93
Årsstudium i nordisk	28,8	32,73	33,98	29,85	34,91
Årsstudium i norsk som andrespråk	20,48	19,57	21,96	22,43	17,76
Årsstudium i religionsvitenskap	38,44	30,94	40,65	37,81	41,38
Årsstudium i spansk språk og latinamerikastudier	17,06	7,73	22,5	15	15
Årsstudium i tysk	19,23	31,54	12,86	41,25	

Kilde: Dbh, Studiepoeng per student (heltidsekvivalent, hele året)

https://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=229&visKode=false&admdebug=false&columns=arstall&index=3&formel=992!8!994!8!991!8!990&hier=instkode!9!fakkode!9!progkode&sti=Universiteter!9!Universitetet%20i%20Bergen!9!Universitetet%20i%20Bergen!9!Universitetet%20i%20Bergen!9!Det%20humanistiske%20fakultet¶m=hier_type%3DS!9!kategori%3DS!9!arstall%3D2019!8!2018!8!2017!8!2016!8!2015!9!insttype%3D11!9!finmodkode%3DA!8!B!8!C!8!D!8!E!8!F!8!S!8!0!9!Gjentak%3D0!9!toppnivakode%3DLN!8!HN!8!MP!8!AN!9!dep_id%3D1!9!instkode%3D1120!9!fakkode%3D220